

KAMERAKYNÄTEHTÄVIÄ KORKEASARESSA (III)

Videokuvaustehtäviä yläkouluun ja lukioon

A) Helppoja tehtäviä eläintarhavierailun jäsentämiseen

Näillä kuvaustehtävillä ohjataan ja jäsennetään oppilaiden vapaata tutkimusretkeä eläintarhassa. Tehtävät ovat leikkilisiä eivätkä välttämättä vaadi etukäteisvalmistautumista. Yksinkertaiset tehtävät sopivat tehtäväksi yksin tai pareittain. Video-otosten sopiva maksimipituus on 10 sekuntia. Valitse näistä yksi tai useampia harkintasi, oppilaidesi luokka-asteen ja käsittelemienne aihepiirien perusteella.

- 1** Videokuva yksi esimerkki mahdollisimman monesta eliöryhmästä: matelija, sammakkoeläin, nisäkäs, kala, lintu, niveljalkainen. Selosta samalla ääneen eläinlaji ja eliöryhmä. Videon pituus max. 10 sekuntia.

Katselutehtävä: Otokset katsotaan pienryhmissä. Ryhmä listaa löytämänsä eläimet ja toimittaa ne luokan yhteiseen taulukkoon esimerkiksi taululle.

- 2** Kuva video-otoksilla löytämäsi: 1) hauskin eläin 2) kaunein eläin 3) omituisin eläin 4) pelottavin eläin. Perustele valintasi ääneen. Videon pituus max. 10 sekuntia.

Katselutehtävä: Videot katsotaan ryhmissä – ensin ilman ääntä. Katsojat tulkitsevat, onko kuvassa hauskin, kaunein, omituisin vai pelottavin eläin? Miksi kuvaaja saattaisi pitää eläintä sellaisena? Sen jälkeen kuvaaja soittaa alkuperäisen selostuksen. Ryhmä pohtii yhdessä, mitä yhdistäviä ominaisuuksia on hauskoilla (kauniilla, omituisilla ja pelottavilla) eläimillä.

💡 **Vinkki!** Jos jokaisen laitteella on omia otoksia, voidaan kiertää luokassa näyttämässä niitä muille yksinkertaisemmalla tehtävänannolla.

- 3** Kuva video-otos, jossa näkyy kaksi eläintä, joiden luontaiset elinalueet maapallolla ovat mahdollisimman kaukana toisistaan. Kameraa saa kääntää, kuvaa saa zoomata, mutta kuvaaja ei saa liikkua paikaltaan. Selosta samalla, mitä havaitut eläimet ovat ja mistä ne ovat kotoisin.

Katselutehtävä: Videot katsotaan ryhmissä tai yhdessä. Eläimet luokitellaan listaan tai kartalle. Etsitään joukosta kaksi eläinlajia, jotka asuvat mahdollisimman kaukana toisistaan.

- 4** Kuva mahdollisimman pitkä ravintoketju. Aloita kuvasarja jostain kasvista. Kuva seuraavaksi eläin, joka voisi syödä edellisen kuvan kasvin. Sen jälkeen eläin, joka saattaisi saalistaa edellisen eläimen. Jatka ravintoketjua niin pitkälle kuin pystyt! Jos tehtävä tehdään videolle, jokaisessa otoksessa selostetaan samalla ravintoketjun vaihe, esim: "Sammakko syö perhosen."

Katselutehtävä: Katsotaan kuvat tai videot (ilman ääntä) pienissä ryhmissä. Katsojat tunnistavat eläimen. Rakennetaan ryhmän otoksista mahdollisimman pitkä ravintoketju paperille.

💡 **Vinkki!** Tehtävää voi syventää katseluvaiheessa tutkimalla tietolähteistä, onko ravintoketju oikeasti mahdollinen. Elävätkö eläimet edes samoilla alueilla?

- 5** Luokassa valmistellaan etukäteen lista asioista, joita eläimet saattaisivat eläintarhassa tehdä. (Syödä, nukkua, pissata, kakata, leikkiä, olla piilossa, olla seurallisia...) Eläintarhassa jakaudutaan pienryhmiin, joiden tehtävänä on etsiä mahdollisimman monta näistä puuhista ja kuvata niistä lyhyet video-otokset. Jos jokaisella on oma laite, ryhmä voi jakautua edelleen työskentelemään erikseen.

Katselutehtävä: Käydään läpi luokan yhteistä listaa eläinten puuhista. Mikä ryhmä löysi nukkuvan eläimen? Jokaisesta kategoriasta katsotaan yhdessä ainakin yksi otos. Jokainen ryhmä saa tulla näyttämään vuorollaan. Merkitään luokan yhteiseen listaan, mitä eläimiä löytyi kunkin toimen ääreltä.

💡 **Vinkki!** Tehtävän voi pelillistää jakamalla pisteitä. Mikä ryhmä löytää eniten eläinten puuhia?

- 6** Kuva max. 15 sekunnin video-otos mahdollisimman monesta uhanalaisesta eläimestä. Tiivistä muutamaaan lauseeseen jokin kiinnostava tieto eläimen uhanalaisuuden syistä ja selosta se ääneen kunkin videon taustalle. Tietoa uhanalaisuudesta löydät eläimen tarhan kyltistä.

Helppo katselutehtävä: Pienryhmässä katsotaan 2–3 parin havainnot ja tehdään yhteinen lista löydetyistä uhanalaisista eläimistä ja niiden uhanalaisuuden syistä. Sen jälkeen vaihdetaan tietoja naapuriryhmän kanssa.

💡 **Vinkki!** Jos videoiden ääni hukkuu luokan hälyyn, oppilaat voivat käyttää apuna omia tai koulun kuulokkeita. Kaupasta saa yksinkertaisia ja edullisia kuulokeliittimen jakajia, joihin voi kytkeä samalla kertaa useita kuulokkeita

KAMERAKYNÄTEHTÄVIÄ KORKEASARESSA (III)

Videokuvaustehtäviä yläkouluun ja lukioon

B) Syventäviä tehtäviä

Näissä tehtävissä syvennytään kerrallaan yhteen teemaan tai kohteeseen eläintarhassa. Tehtävät sopivat toteutettavaksi pareissa tai pienissä ryhmissä. Verrattuna edellisen listan tehtäviin nämä sisältävät tavoitteellisempaa työskentelyä ja sopivat huonommin vapaan retkeilyn tukirakenteeksi. Osa tehtävistä edellyttää ennakovalmistautumista ja videoiden jälkikäsittelyä. Valitse näistä yksi tai useampia harkintasi, oppilaidesi luokka-asteen ja käsittelemienne aihepiirien perusteella.

1 Eläin tubettaa

Tehtävän voi tehdä yksin tai parin kanssa. Valitse yksi eläintarhan eläimistä ja pysähdy seuraamaan sen elämää. Pohdi, mitä eläin kertoisi omasta päivästä eläintarhassa, jos se osaisi tehdä videoblogin! Tee lista ranskalaisilla viivoilla tai kirjoittakaa valmis teksti.

Kuvaustehtävä, vaihtoehto A: Kuvaa yksi noin 60 sekunnin mittainen video-otos, jossa eläin itse on lähikuvassa tai jossa seurataan eläimen puuhia. Puhu samalla ajatusääni, jossa eläin kertoo omasta päivästä.

Vaihtoehto B: Kuvaa jokaista eläimen kertomaa asiaa varten oma video-otos. Valitse kunkin otoksen asiaan sopiva yksityiskohta ja hetki. Puhu samalla videolle siihen liittyvä eläimen ajatusääni. Yhdistä parhaiten onnistuneet otokset leikkaamalla.

Vinkki! Tehtävään kannattaa määritellä säännöt. Opettaja määrittelee tehtävän pituuden sekunteina ja otosten määränä. Tehtävään voi myös sisältösääntöjä, jotka ohjaavat havainnointia ja ajattelua. Eläimen pitää kertoa esim. Mistä olen kotoisin? Mitä syön? Mitä muuta teen? Mikä tarhassani muistuttaa alkuperäisestä elinympäristöstäni? Miksi ihminen on rakentanut minulle juuri tällaisen tarhan? Esittele kolme yksityiskohtaa.

Katselutehtävä: Oppilaat poimivat videosta annettuihin sääntöihin liittyviä faktoja. Ne voidaan tarkistaa yhdessä. Jos vloggaukset jaetaan verkossa, kotitehtävänä voi olla käydä kirjoittamassa jokaiselle eläimelle kommentti esimerkiksi jonkin toisen eläimen roolissa! Mitä kokemuksia hänellä on samoista asioista?

2 Naamioituminen

Kuvaustehtävä: Ota valokuva eläimestä, joka on naamioitunut ympäristöönsä muotonsa tai värityksensä avulla. Pyri ottamaan kuva niin, että eläin on mahdollista mutta ei helppoa huomata kuvasta.

Katselutehtävä: Kierrä luokassa näyttämässä kuvaa muille. Huomaavatko he, mikä eläin kuvaan on kätkeytynyt? Pohdi, onnistuitko kuvaamaan vaikean mutta mahdollisen arvoituksen.

3 Uhanalainen eläin – asiantuntijan haastattelu

Valmistautuminen: Tutustukaa ennen retkeä yhdessä eläinten uhanalaisuuteen ja suojeluun. Retkellä jakaudutaan kolmen hengen ryhmiin.

Kuvaustehtävä:

1. Etsikää uhanalainen eläin, josta haluatte kertoa. Uhanalaisuudesta kerrotaan eläinten tietokylteissä.
2. Jakakaa ryhmässä roolit: kuvaaja, toimittaja ja asiantuntija.
3. Suunnitelkaa ja kuvatkaa video, jossa toimittaja kysyy ja asiantuntija kertoo kolme faktaa eläimen uhanalaisuudesta. Haastattelu alkaa eläimen ja asiantuntijan esittelyllä. Huom! Asiantuntija ei saa lukea tietoja kyltistä haastattelun aikana.
4. Voitte kuvata videon yhdellä otoksella tai jakaa sen pienempiin osiin, jotka leikkaatte yhteen. Videolle sopiva maksimipituus on 3 minuuttia.

Katselutehtävä: Videot katsotaan yhdessä tai jaetaan verkossa. Katsojat poimivat videosta vähintään kolme faktaa eläimen uhanalaisuudesta.

💡 **Vinkki!** Asiantuntijahaastatteluissa voidaan käsitellä muitakin aiheita: eläinlajeja, maanosia tai eri maiden luontoa.

4 Viisi faktaa luonnosta – näytä ja kerro

Tehtävän aiheeksi sopii esimerkiksi jokin eläinlaji tai tietyn maantieteellisen alueen luonto.

Oppilas valitsee aiheen mukaisen kohteen. Tarvittavia tietoja löytyy sekä tarhan tietokylteistä että Korkeasaaren nettisivujen lajikorteista. Myös muita tietolähteitä voi mobiililaitteiden avulla käyttää.

Kuvaustehtävä: Valitse videollesi kohde. Etsi kohteesta tietoa tutkimalla tietolähteitä ja poimi niistä viisi tärkeää faktaa. Kuvaa jokaisesta faktasta 10–15 sekunnin mittainen video-otos, jossa selostat tiedon ääneen ja havainnollistat sen kuvaamalla eläintarhan ympäristöstä valitsemiasi yksityiskohtia.

Katselutehtävä: Videot katsotaan yhdessä tai jaetaan verkossa. Katsojat pohtivat, millä tavalla kuvattu näkymä havainnollistaa kutakin kerrottua faktaa. Verkkoon sopii hyvin kotitehtävä: Etsi verkosta lisä fakta johonkin videoon. Merkitse tietolähde. Älä lisää sellaista faktaa, jonka joku muu on jo löytänyt.

5 Biotoopit

Valmistautuminen: Ennen retkeä valitaan jokaiselle ryhmälle yksi Korkeasaarella edustetuista biotoopeista: vuoristo, rannikko, havumetsä, sademetsä, aro tai puolisaavikko. Biotoopista etsitään tietoa, joka otetaan mukaan retkelle.

Kuvaustehtävä: Korkeasaarella valitun biotoopin keskeiset ominaisuudet havainnollistetaan kuvaamalla ja selostamalla. Jokainen ominaisuus esitetään omana maksimissaan 10 sekunnin otoksenaan. Otokset voi yhdistää yksinkertaisesti editoimalla.

Katselutehtävä: Ryhmät esittävät videonsa muille ensin ilman ääntä. Yleisö yrittää tunnistaa biotoopin ominaisuudet kuvan perusteella. Lopuksi ryhmä esittää videonsa alkuperäisen selostuksen kanssa.

6 Hyvä tarha

Valmistautuminen: Pohtikaa etukäteen, millainen on hyvä eläimelle hyvä tarha tai aitaus. Millaisen ympäristön eläin tarvitsee voidakseen hyvin? Tehkää lista hyvän tarhan ominaisuuksista.

Kuvaustehtävä: Jokainen ryhmä kuvaa eläintarhassa minuutin mittaisen esittelyvideon a) hyvästä ja b) huonosta tarhasta.

Katselutehtävä: Katsokaa videot yhdessä ja pohtikaa: Miten hyvän tarhan ominaisuudet näkyvät videolla? Mitä huonosta puuttuu? Miten niitä voisi parantaa?

7 Söpöt eläimet

Kuvaustehtävä: Kuvaa valokuvalla tai 10 sekunnin video-otoksella:

1. eläin, joka on sinusta söpö.
2. eläin, joka on sinusta iljettävä tai ällö.
3. eläin, jota yleisesti ei pidetä söpönä, mutta tarkemmin ajateltuna on sellainen.

Katselutehtävä:

1. Katsokaa ryhmässä otoksia 1–2 ja pohtikaa, mikä eläimestä tekee söpön tai iljettävän. Katsokaa sitten kolmannen tehtävän eläimiä ja pohtikaa, miksi pidämme joitakin eläimiä söpöinä ja toisia iljettävinä. Miksi pörröinen tai leikkivä eläin on söpö? Millä tavalla leikkivä eläin on söpö? Voitte luokitella eläimiä ja ominaisuuksia positiivisiin ja negatiivisiin.
2. WWF:n logossa on isopanda. Suomen luonnonsuojeluliiton tunnuseläin on saimaannorppa. Pohtikaa koko luokan kesken, miten käsityksemme eläimen viehättävyydestä vaikuttaa siihen, mitä ja miten eläimiä suojellaan.

8 Elollinen ja eloton luonto

Kuvaustehtävä A: Valokuvaa eläintarhasta yksi elollinen ja yksi eloton asia. Kuvaa lisäksi yksi asia, jota et osaa luokitella.

Katselutehtävä: Valokuvat katsotaan ryhmässä. Muut tulkitsevat, mitä kuvat esittävät. Luokitelkaa ne yhdessä eläviin ja elottomiin. Tehkää lista asioista, jotka jäävät epäselviksi. Näitä pohditaan opettajan johdolla koko luokan kanssa.

Kuvaustehtävä B: Kuvaa n. 10 sekunnin video-otos, jossa elävä olento on vuorovaikutuksessa elottoman luonnon kanssa. Selosta samalla ääneen yhdellä lauseella, mitä tilanteessa tapahtuu.

Katselutehtävä: Kierretään luokassa näyttämässä omat otokset – ilman ääntä. Katsojan tehtävänä on tulkita, mitä kuvassa tapahtuu. Sen jälkeen video näytetään uudestaan äänen kanssa. Keskustellaan yhdessä koko ryhmän kanssa elollisen ja elottoman luonnon vuorovaikutuksesta.

9 Eroosio

Valmistautuminen: Tehtävä alkaa koulussa tutustumisella eroosioon. Mitä eroosio on, mistä se johtuu, miten se ilmenee? Ryhmät valmistelevat itselleen muistiinpanot mukaan retkelle.

Kuvaustehtävä: Selittäkää eroosio kuvaamalla dokumentaarisesti Amazoniaan ja Afriasiaan rakennettuja ympäristöjä. Ette saa itse esiintyä tai puhua videolla. Voitte yhdistää useampia otoksia eri puolilta taloja. Leikatkaa video yhtenäiseksi esitykseksi mobiililaitteella tai tietokoneella. Maksimipituus 30–60 sekuntia.

Katselutehtävä: Miten eroosio havainnollistetaan videossa? Tulkitkaa erikseen jokaisen otoksen tarkoitus.

Huom! Samanlaisella tehtävällä voi havainnollistaa myös muita maiseman tai ilmaston muuttumiseen liittyviä ilmiöitä. Kuvaamisen tarkoitus ei ole niinkään tuottaa täsmällistä opetusvideota vaan jäsentää ja aktivoida oppilaiden ajattelua.

10 Elämän kehitys

Valmistautuminen: Tutustukaa elämän kehitykseen maapallolla. Tulostakaa Korkeasaaren kotisivuilta lista kaikista eläintarhan eläimistä ja leikatkaa nimet irti toisistaan pieniksi lapuiksi. Sommitelkaa nimilappujen ja hankkimanne tiedon avulla elämän sukupuu, johon sijoitatte kaikki Korkeasaaren eläimet. Puun voi rakentaa yhdessä koko luokan voimin tai pienemmissä ryhmissä.

Kuvaustehtävä: Kun tulette vierailulle eläintarhaan, ottakaa eläinlista tai laput mukaan. Yrittäkää ottaa kuva mahdollisimman monesta eläimestä! Tarvitsette kustakin eläimestä vain yhden kuvan, joten voitte jakaa työn. Laput ovat tässä hyvä apuväline. Koulussa voitte tulostaa kuvat paperille ja sommitella elämän sukupuun uudestaan – kuvista!

11 Viidakkosinfonia

Tehtävässä kuvataan ja editoidaan kaupunkisinfonia-lajityypin inspiroima lyhyt elokuva viidakon elämästä.

“Kaupunkisinfoniat ovat elokuvan laji, joka sijoittuu elokuvan historiassa 1920-luvulle. Niiden tarkoituksena oli tallentaa kaupunkien elämää ja tunnelmaa. Tyyllisesti elokuvat saattoivat olla kokeellisia eikä niissä välttämättä ollut juonta. Tavoitteena oli elokuvallisin keinoin kertoa kaupungin sykkeestä ja sävystä.”

Lähde: www.elokuvaviikko.fi/kaupunkisinfonia/

Kuvaustehtävä: Kuvatkaa 1–3 minuutin mittainen “viidakkosinfonia”, elokuva, jossa seurataan sademetsän tapahtumia lyhyillä täsmällisillä video-otoksilla, joissa jokaisessa tapahtuu jotain liikettä. Se voi olla näyttävää tai hyvin pientä: lentoon lehahtava lintu tai lehtien havinaa, vesiputous tai veden solinaa, loikkaava sammakko, kerälle käpertyvä käärme tai eläimen katse. Kun elävät kuvat editoidaan yhteen, syntyy eräänlaista kuvien musiikkia. Elokuvaa voi lisätä myös varsinaista musiikkia.

Vinkki! Lajityyppiin kannattaa tutustua etukäteen etsimällä netistä esimerkkejä

kaupunkisinfonioista. Yksi tunnetuimmista lajin edustajista on Walter Ruttmannin Berlin: Die Sinfonie der Großstadt vuodelta 1927. Linkkejä löytyy Elokuvaviikon sivuilta: <http://www.elokuvaviikko.fi/kaupunkisinfonia/esimerkkeja/>

12 Eläintarhan mainosvideo

Tehtävässä kuvataan mainosmainen esittelyvideo, jolla pyritään houkuttelemaan nuoria eläintarhaan.

Kuvaustehtävä: Pienryhmien tehtävänä on kuvata minuutin mittainen esittelyvideo, joka julkaistaisiin kuvitteellisen eläintarhan tubekanavalla. Videon tavoitteena on houkutella eläintarhaan nuoria, jotka eivät aiemmin ole olleet eläintarhasta kiinnostuneita. Video koostuu pelkästään lyhyistä dokumentaarisista otoksista, joita ei lavasteta eikä niissä näytellä. Merkityksiä luodaan valitsemalla, rajaamalla ja rinnastamalla asioita tarkoitushakuisesti. Otokset leikataan yhteen yksinkertaisesti, ilman selostusta tai tekstejä. Vapaasti käytettävää musiikkia löytyy esimerkiksi incompetech.com-sivustolta.

Katselutehtävä: Katsojat pohtivat, miten video onnistuu tavoitteessaan. Millaisia keinoja tekijät käyttävät kohderyhmän puhuttelemiseen? Mitä valintoja he ovat tehneet? Mitä on kuvattu, mitä ei? Mikä videosta tekee mainoksen?

Vinkki! Ennen vierailua kannattaa tutustua mainonnan keinoihin ja tavoitteisiin. Mitä eroa on

mainos- ja dokumenttielokuvalla? Etsikää esimerkiksi sanomalehdistä tai Youtubesta mainoksia, joissa luodaan positiivisia mielikuvia. Millaisessa ympäristössä automainosten autot seikkailevat? Miksi? Tutustukaa myös montaasiin, merkitysten luomiseen otoksia rinnastamalla. <http://kaikkikuvaa.fi/edu/> -sivustolta löytyy hyvä opetusvideo ja kuvausharjoitus.